

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

همایش ملی مدیریت کسب و کار در شرایط بحران و عدم اطمینان

شناسایی عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوران کرونا

راضیه کللی خورموجی، نیره اسماعیلی

n.esmaeili.1981@gmail.com

۳- یافته ها

طبق مطالعات فوق یکی از عوامل کلیدی موفقیت در محیط کسب و کار جهانی این است که شرکت بتواند سریع و کارآمد با تغییرات سازگار شود. تبدیل کسب و کار دیجیتال یک فرایند عینی است که به تغییر محیط های کسب و کار پاسخ میدهد و اجرای آن مستلزم یک استراتژی روشن است که توسط منابع مالی، رهبری و مشارکت فعال تمامی کارکنان سازمان پشتیبانی می شود. یکی از بحران های جدید و ناشناخته پیش رو کسب و کار های دیجیتال در سال اخیر ویروس کرونا -کویید ۱۹ است. بنابراین لازم بقا در شرایط کنونی شناسایی عوامل پایداری در شرایط بحران است، بدین منظور در این مقاله به بررسی مطالعات مرتبط با حوزه کسب و کارهای دیجیتال، پایداری کسب و کارها، تاب آوری و کرونا و اقتصاد جهانی به طور گسترده بررسی شده است تا لیستی از عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوره بحران و کرونا شناسایی شود. مقاله حاضر از لحاظ موضوعی دارای نوآوری است و پژوهشی تاکنون به شناسایی این عوامل نپرداخته است.

۴- نتیجه گیری

مطالعات پژوهش ها بیان می کند که مدل ۳ CS که شامل شایستگی، توانایی و رقابتی شدن می باشد یک چارچوب داخلی را ارائه میکنند که قادر به پیشبرد یک شرکت جهت حفظ پایداری کسب و کار خود میباشد. همچنین ماتریس تغییر استراتژیک چارچوب جهانی برای درک یک شرکت تضمین میکند. این ماتریس تغییر استراتژیک ابتدا شایستگی های موجود شرکت، توانایی ها و مولفه های رقابت را در یک ماتریس همسو میسازد.

۵- منابع

محمدی، علیرضا، وفایی، فرهاد، نمایان، فرشید و تابان، محمد. (۱۳۹۹). "طراحی الگوی پایداری کسب و کار در زنجیره تامین با استفاده از رویکرد فراترکیب" / صائب نیا، سمیه و کریمی، فرشته. (۱۳۹۹). "بررسی تاثیر بیماری کرونا بر عملکرد کسب و کار (مورد مطالعه: کسب و کارهای کوچک و متوسط استان اردبیل)" / غیاثوند، ابوالفضل و فاطمه عبدالشاه؛ «مفهوم و ارزیابی تابآوری اقتصاد ایران»؛ فصلنامه پژوهشهای اقتصادی / فرشاد گهر؛ ناصر، پشوتنی زاده، هومن رضایی، احسان (۱۳۹۶). "اولویت بندی عوامل موثر بر بازاریابی در کسب و کارهای دیجیتال" / مقصودی، طهماسب. (۱۳۹۶). "شناسایی عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای خرد در بخش کشاورزی استان خوزستان" / منتهی، ح. (۱۳۹۹). بررسی اثرات ویروس کرونا کویید ۱۹ بر اقتصاد جهانی. ارزیابی تاثیرات اجتماعی

Hamilton, John. (2020). "The Strategic Change Matrix and Business Sustainability across Covid 19", sustainability, 12(15). / Hasanat, M. W., Hoque, A., Shikha, F. A., Anwar, M., Hamid, A. B. A., & Tat, H. H. (2020). The impact of coronavirus (COVID-19) on e-business in Malaysia. Asian Journal of Multidisciplinary Studies, 3(1), 85-90. / Jin Zhang, Joanne, Lichtenstein, Yossi and Gander, Jonathan. (2015). Designing Scalable Digital Business Models, Business Model and Modeling, 33, 241-277. / K. Nwankpa, Joseph and Datta, Pratim. (2017). "Balancing Exploration and Exploitation of IT Resources: The Influence of Digital Business Intensity on Perceived Organizational Performance", European Journal of Information Systems, 26(5), 469-488. / K. schwertner. (2017). "Digital Transformation of Business", 15(1), 388-393. / Kalogiannidis, Stavros. (2020). "Covid Impact on Small Business", International Journal of Social Science and Economics Invention, 6(12), 387-391. / Kucharcikova, Aizbeta, Miciak, Martin and Hitka, Milos. (2018). "Evaluating the Effectiveness of Investment in Human Capital in E-Business Enterprise in the Context of Sustainability, Sustainability, 10(9). / Kwame Senyo, Prine, Liu, Kecheng and Effah, John. (2019). "International Journal of Information Management, 47, 52-64. / Muthuraman, Dr. Subrahmanian. (2020). "Digital Business Model for Sustainability", Gedrag & Organizatie Review, 33(2), 1095-1102. / Schoormann, Thorsten, Behrens, Dennis and Knackstedt, Ralf. (2018). "The Noblest Way to Learn Wisdom is by Reflection: Designing Software Tools for Reflecting Sustainability in Business Models", Thirty ninth International Conference on Information System / Shaleh, Khairul and Haizam Saudi, Mohd. (2020). "Coronavirus Disease 19: Business Shift and Switch in the Age of Digital Data", Solid State Technology, 63(3), 3574-3582. / Ukko, Juhani, Nasiri, Mina, Saunila, Minna and Rantala, Tero. (2019). "Sustainability Strategy as a Moderator in the Relationship Between Digital Business Strategy and Financial Performance", Journal of Cleaner Production, 236. / Zhu, Ying, Lynette Wang, Valerie, Jiang Wang, Yong and Nastos, Jim. (2020). "Business to Business Referral as Digital Coopetition Strategy", Digital Business Network, 54(6), 1181-1203

چکیده

یکی از عوامل کلیدی موفقیت در محیط کسب و کار جهانی این است که شرکت های دیجیتال بتواند سریع و کارآمد با تغییرات به وجود آمده سازگار شود. پایداری کسب و کار دیجیتال در شرایط بحران یک فرایند عینی است که به تغییر محیط های کسب و کار پاسخ می دهد و اجرای آن مستلزم یک استراتژی روشن است که توسط منابع مالی، رهبری و مشارکت فعال تمامی کارکنان سازمان پشتیبانی می شود. یکی از بحران های جدید و ناشناخته پیش رو کسب و کار های دیجیتال در سال اخیر ویروس کرونا -کویید ۱۹ است. بنابراین لازم بقا در شرایط کنونی شناسایی عوامل پایداری در شرایط بحران است، بدین منظور در این مقاله به بررسی مطالعات مرتبط با حوزه کسب و کارهای دیجیتال، پایداری کسب و کارها، تاب آوری و کرونا و اقتصاد جهانی به طور گسترده بررسی شده است تا لیستی از عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوره بحران و کرونا شناسایی شود. مقاله حاضر از لحاظ موضوعی دارای نوآوری است و پژوهشی تاکنون به شناسایی این عوامل نپرداخته است.

۱- مقدمه

در دو دهه گذشته، پیشرفت های فناوری دیجیتال فرصت های جدیدی را برای کسب و کارها به وجود آورده است (Jin Zhang et al, 2015). محیط کسب و کار متغیر و سریع امروز به سازمان ها نیاز دارد تا به طور مداوم عملکرد خود را بهبود بخشد. در صنایع ودنیای کسب و کار، دیجیتالی کردن تبدیل به پدیده ای عظیم گردیده که در آن محصولات سنتی با هم تایان دیجیتال جایگزین می شوند یا حداقل مجهز به ویژگی های دیجیتال هستند (Muthuraman, 2020). یکی از بحران های ناشناخته کنونی کسب و کارها از جمله کسب و کارهای دیجیتال، که شرایط تاب آوری همه کسب و کارها را مورد آزمون قرار داد، بحران کویید ۱۹ است (منتهی؛ ۱۳۹۹). هنگامی که دنیا تحت تاثیر بیماری همه گیر covid19 قرار گرفت یا بهتر شناخته شد، همه بخش های اقتصادی از جمله بخش تجاری مبتنی بر فناوری را تحت تاثیر قرارداد. تنها راه بقای کسب و کارها در این دوره سخت و طاقت فرسای اقتصادی شناسایی عوامل پایداری کسب و کارها در بحران است تا به یاری آن بتوان از شرایط سخت اقتصادی و چالش جدید کرونایی رهایی یافت. علی رقم اهمیت این موضوع مطالعات محدودی در رابطه با این حوزه انجام گرفته است (Shaleh and Haizam Saudi, 2020).

بنابراین، هدف اصلی مقاله شناسایی عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوران کرونا است، بدین منظور در این مقاله مطالعات مرتبط با کسب و کارهای دیجیتال، پایداری کسب و کار، تاب آوری و کرونا به طور گسترده مورد بررسی قرار گرفت تا لیستی از عوامل موثر بر پایداری کسب و کارها در شرایط بحران و کرونا شناسایی شود. این مقاله در قدم اول در ادبیات نظری تعاریفی از کسب و کار دیجیتال و کسب و کارها در دوران کرونا و پایداری را ارائه داده و در نهایت به عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوران بحران و کرونا پرداخته است.

۲- روش کار

مقاله حاضر، پژوهشی مروری است که به شناسایی عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوران کرونا می پردازد. با مطالعه مقاله های مرتبط با موضوع پژوهش تعداد ۳۰ مقاله؛ در قالب مقالات علمی و پژوهشی و مروری مطابق معیارهای تعریف شده جمع آوری شد، که پس از غربالگری از این تعداد ۱۴ مقاله که حداکثر ارتباط با مسئله پژوهش را داشتند انتخاب شدند. و بعد از تحلیل محتوای مربوط به هر یک از پژوهش های پیشین، سعی در جمع آوری عوامل موثر بر پایداری کسب و کارهای دیجیتال در دوران بحران و کرونا و عوامل مرتبط با هر یک از آنها پرداخته شده است.

محدوده زمانی	نویسندگان در این حوزه	اثر گذارترین مقالات	مجلات در این حوزه	روش های تحقیقاتی در این حوزه	بیشترین موضوعات در این حوزه	نتایج
با بررسی هایی که انجام شد اولین مقالات در زمینه کسب و کار دیجیتال در سال ۲۰۰۱ با عنوان How Digital is your Business?	S. Mithas, F. Nachiar, A Nicolai	Digital Business strategy: Toward a Next Generation of Insight The Economics of Digital Business Model	Mis Quarterly MIT Sloan Management Review	روش های مورد استفاده بیشتر از نوع کمی و نوع مروری می باشد.	بیشتر موضوعات در حوزه مدل کسب و کار دیجیتال (Digital Business Model) می باشد.	تبدیل کسب و کار دیجیتال یک فرایند عینی است که به تغییر محیط های کسب و کار پاسخ می دهد. برای ایجاد این کسب